

Vol. 44 Coden: KMKMAA ISSN 0355-1628

Toimitus • Redaktion • Office

Pohjantie 3, FIN-02100 Espoo
puh. 0400 578 901
toimitus@kemia-lehti.fi
www.kemia-lehti.fi
www.facebook.com/kemialehti

Päätoimittaja • Chefredaktör • Editor-in-Chief
DI Leena Laitinen 040 577 8850
leena.laitinen@kemia-lehti.fi

Toimituspäällikkö • Redaktionschef
• Managing Editor
Päivi Ikonen 0400 139 948
paivi.ikonen@kemia-lehti.fi

Taitto • Layout
K-Systems Contacts Oy
Päivi Kaikkonen 040 733 3485
taitto@kemia-lehti.fi

Sihtööri • Sekreterare • Secretary
Sanna Alajoki 050 336 5613
sanna.alajoki@kemia-lehti.fi

Ilmoitukset • Annonser • Advertisements
ilmoitukset@kemia-lehti.fi

Myynti • Försäljning • Sales

Jaana Koivisto 040 770 3043
jaana.koivisto@kemia-lehti.fi
Seija Kuoksa 040 933 1147
seija.kuoksa@kemia-lehti.fi

Tilaukset • Prenumerationer • Subscriptions
puh. 03 4246 5370
tilaukset@kemia-lehti.fi

Tilauhinnat

Kotimaassa 105 euroa (kestotilaus 95 euroa),
muut maat 145 euroa
Kouluille 49 euroa, www.aikakaus.fi
Prenumerationspris i Finland 105 euro,
övriga länder 145 euro
Subscription price (out of Finland) EUR 145
Irtonumero/Lösnummer/Single copy EUR 16

Osoitteenmuutokset

Kemian Seurojen toimisto
puh. 010 425 6302, faksi 010 425 6309
toimisto@kemianseura.fi

Kustantaja • Utgivare • Publisher Kempulssi Oy

Toimitusjohtaja • Verkst.direktör
• Managing Director
Leena Laitinen
puh. 040 577 8850
leena.laitinen@kemia-lehti.fi

Toimistopäällikkö • Kontorschef • Office Manager
Sanna Alajoki
puh. 050 336 5613
sanna.alajoki@kemia-lehti.fi

Toimitusneuvosto • Redaktionsråd • Editorial Board

Viestintäjohtaja Susanna Aaltonen,
Kemianteollisuus ry
Laboratoriopäällikkö Susanna Eerola, Roal Oy
Toimitusjohtaja Saara Hassinen, Terveysteknologian Liitto ry
Emer.prof. Matti Hotokka, Åbo Akademi
Toimituspäällikkö Päivi Ikonen, Kemia-Kemi
Toiminnanjohtaja Heleena Karrus, Kemian Seurat
Päätoimittaja Leena Laitinen, Kemia-Kemi
Toimittaja Sisko Loikkanen, Yleisradio
Professori Jan Lundell, Jyväskylän yliopisto
Emer.prof. Markku Räsänen, Helsingin yliopisto

Aikakauslehtien Liiton jäsenlehti
Keskipainos 5 000, erikoisnumeroilla
300–3 000 kpl:n lisäjakelu.

Forssa Print, Forssa 2017
ISO 9002

Molekyylit hengenpelastajina

Markku Joutsen

ON SE ANGIINAA, lääkäri vahvisti ja ojensi reseptin äidilleni. Nieluviljelmästä oli löytynyt tuttu vihollinen, streptokokki A. Sen nujertamiseen tarvittiin kuuri syvästi inhoamaani penisilliiniä, jonka karvas makumuisto palautuu vuosikymmenten jälkeen vaivatta mieleen.

Tänä päivänä olen kiitollinen siitä, että käytettävissä oli tehokas lääke lapsuusvuosieni riesaan, joka muuten olisi parantunut hitaasti ja saattanut aiheuttaa vakavia jälkitauteja.

Kun antibiootit saatiin käyttöön 1940-luvulla, monet aiemmin hengen-

vaaralliset sairaudet pystyttiin parantamaan rutiinihoidoin. Kirurginen lääketiede eteni harppauksin, kun uudet lääkkeet estivät haavojen infektoitumisen ja mahdollistivat tekonivelten ja siirtoelinten käytön.

Ihmiskunta iloitsi ihmelääkkeistä, joita se ei kuitenkaan osannut käyttää viisaasti. Tuhlaileva käyttö ihmisten ja eläinten lääkinnässä johti muutamassa vuosikymmenessä antibiooteille vastustuskykyisten bakteerikantojen leviämiseen.

SUOMESSA TILANNE on vielä verraten hyvä, mutta Euroopan alueella kuolee jo 25 000 ja koko maailmassa 700 000 ihmistä vuodessa bakteeritartuntoihin, joihin antibiootit eivät pure. Jos kehitys jatkuu, vuonna 2050 infektiosairauksiin menehtyy tehokkaiden antibioottien puutteessa jopa kymmenen miljoonaa ihmistä, enemmän kuin syöpätauteihin.

Luvut julkaistiin viime vuonna Ison-Britannian hallituksen teettämässä selvityksessä. Tutkijat ovat varoitelleet asiasta kymmeniä vuosia, käytännössä kuuroille korville. Sekä rikkaissa että köyhissä valtioissa lyhyen aikavälin hyödyt ovat painaneet vaa'assa enemmän. Matkailun myötä superbakteerit ovat levinneet tehokkaasti maailman kaikkiin kolkkiin.

MEILLÄ ON jo kiire löytää ratkaisuja, jotta emme söisi lääkkeitä omilta lapsiltamme. Antibioottien holtittomalle käytölle on asetettava rajat. Samaan aikaan on pyrittävä kehittämään uusia lääkkeitä ja kokonaan uudenlaisia hoitovaihtoehtoja.

Tutkijat etsivät uusia lääkeaihoita kirjaimellisesti pohjamutia myöten. Faagihoidoja eli bakteerien tuhoamista viruksilla tutkitaan myös Suomessa. Kehitteillä on myös bakteeriseoksia, joilla pyritään syrjäyttämään mikrobistoista resistentit bakteerit.

Kun toimitaan aktiivisesti monella rintamalla, ratkaisuja voi hyvinkin löytyä – jopa tutkijoiden pöytälaatikosta. Biokemian tohtori Heidi Virtanen kannustaa tässä lehdessä kemistejä liittämään bioaktiiviset molekyylinsä kansalliseen kemikaalikirjastoon. Yhdisteille voi löytyä tärkeää käyttöä lääkekehityksessä, maataloudessa tai biotieteissä.

Leena Laitinen